

MÜESSİR MALİYE-İKTİSAT KİTAPÇIĞI İÇİN
2025 YILI İDARİ HAKİMLİK VE İDARİ YARGI ÖN SINAVI SORULARI

MALİYE

2025 İdari Hakimlik (Orijinal Soru)

1. Bir üretim veya tüketim faaliyetindeki ilave değişikliği diğer ekonomik birimlerde bir değişiklik meydana getirmemesi veya meydana gelecek değişikliği dikkate alınmayacak düzeyde olması olarak ifade edilen dışsallık türü aşağıdakilerden hangisidir?
- A) Parasal dışsallık
B) Teknolojik dışsallık
C) Yatay dışsallık
D) İnfamarjinal dışsallık
E) Ağ dışsallığı

Çözüm: İnfamarjinal dışsallıklar; bir üretim veya tüketim faaliyetinin başkalarının fayda veya maliyetlerinde bir değişiklik oluşturmaması ya da ihmal edilebilir olmasını ifade etmektedir. **Cevap: D**

2025 İdari Hakimlik (Orijinal Soru)

2. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nda aşağıdakilerden hangisi kamu geliri olarak sayılmamıştır?
- A) Borçlanma araçlarının iskontolu satışından doğan farklar
B) Fon kesintileri
C) Taşınır ve taşınmaz mallardan elde edilen her türlü gelirler
D) Alınan bağış ve yardımlar
E) Sosyal güvenlik primi kesintileri

Çözüm: 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nda şunlar kamu geliri olarak tanımlanmıştır: Kanunlarına dayanılarak toplanan vergi, resim, harç, **fon kesintisi**, pay veya benzeri gelirler, faiz, zam ve ceza gelirleri, **taşınır ve taşınmazlar-**

dan elde edilen her türlü gelirler ile hizmet karşılığı elde edilen gelirler, borçlanma araçlarının primli satışı suretiyle elde edilen gelirler, **sosyal güvenlik primi kesintileri, alınan bağış ve yardımlar** ile diğer gelirleri. **Cevap: A**

2025 İdari Yargı Ön Sınavı (Orijinal Soru)

3. Yaşadığı mahalli sınırlar içerisinde sunulan kamusal hizmetlerden menün olmayan bir bireyin daha yüksek düzeyde ve kalitede hizmet sunan yerel yönetim bölgesine taşınması aşağıdakilerden hangisiyle açıklanır?

- A) Tiebout Modeli
- B) Niskanen Modeli
- C) Downs Modeli
- D) Rostow Modeli
- E) Musgrave Modeli

Çözüm: Tiebout modeli ya da Tiebout hipotezi, iktisatçı Charles Tiebout'nun 1956 yılında yayımlanan "Yerel Harcamaların Saf Bir Teorisi" başlıklı makalesinde ortaya konan kamu hizmetlerinin yerelleştirilmesi ve bunun etkinliğini gösteren bir modeldir. Eliyle oy vererek kendi faydalarını artıracak yerel hizmeti alamayan seçmenler, kendi faydalarını artıracak en uygun yerel yönetim birimlerine göç ederler. Böylece seçmenler göç ettikleri yerel yönetim bölgelerinde yerel vergiler ödeyerek faydalarını artıracak hizmetleri alırlar. Bu model aynı zamanda bedavacılık sorununun yerel yönetim bazında çözümü olarak da görülmektedir. **Cevap: A**

2025 İdari Yargı Ön Sınavı (Orijinal Soru)

4. Aşağıdaki kamu harcamalarının artışını açıklayan yaklaşımlar ve bilim insanı eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?

- A) Sosyal Refahın Artırılması Yaklaşımı – A.C.Pigou
- B) Kalkınma Aşamaları Teorisi – N.Kaldor
- C) Nispi Verimlilik Hipotezi – W.J.Baumol
- D) Kamu Harcamalarının Artış Kanunu – A.Wagner
- E) Maksimizasyon Yaklaşımı – J.M.Buchanan

Çözüm: Kamu Harcamalarında Artışı Açıklayan Yaklaşımlar ve Temsilcileri:

1. Wagner Kanunu (Sürekli Artış Hipotezi- Kamu Harcamalarının Artış Kanunu): Adolph Wagner
2. Richard Musgrave Yaklaşımı

3. Sıçrama Tezi Yaklaşımı: Peacock ve Wiseman
4. H.Carter Adams Yaklaşımı
5. Francesco Nitti Yaklaşımı
6. Solomon Fabricant Yaklaşımı
7. Pyle Yaklaşımı
8. Poole Yaklaşımı
9. Maksimizasyon Yaklaşımı: Downs, Buchanan, Tullock
10. Sosyal Refahın Artırılması Yaklaşımı: Pigou ve Dalton
11. Marksist Yaklaşım: J.O'Connor
12. Dengesiz Verimlilik Yaklaşımı – Nispi Fiyat Etkisi) – Nispi Verimlilik Hipotezi: W.J.Boumol
13. Bürokratik Verimlilik Yaklaşımı: Niskanen
14. Colin Clark Yaklaşımı
15. Politik Aşamalar Hipotezi: Odle
16. Simon Kuznets Yaklaşımı
17. Kalkınma Aşamaları Teorisi: Rostow

Yukarıdaki yaklaşımları açıklamaları kitapçıkta 2020 KPSS sorusunun çözüm kısmında mevcuttur. **Cevap: B**

2025 İdari Yargı Ön Sınavı (Orijinal Soru)

5. **Klasik İktisadi Yaklaşımı'na göre vergilerin asli işlevi aşağıdakilerden hangisidir?**
- A) Gelir ve servet dağılımında adaleti sağlamak
 - B) İktisadi büyüme ve kalkınmayı gerçekleştirmek
 - C) Kamu harcamalarını finanse etmek
 - D) Makroekonomik istikrarı sağlamak
 - E) Mali uyuma katkıda bulunmak

Çözüm: Klasik mali yaklaşımın temel görüşleri:

- **Jandarma devleti savunur:** Devlet sadece kamusal mal üretmeli, özel mal üretmemelidir. Devlet tarafsız, nötr olmalı, piyasaya müdahale etmemelidir. Liberal devlet, tarafsız devlet, klasik devlet, tüketici devlet, minimal devlet, geleneksel devlet, mali gelenekçi devlet olarak adlandırılır.
- **Bütçe dengesi, mali denge esastır:** Bütçe küçük ve denk olmalıdır. Bütçe yıllık anlamda ve muhasebe anlamında denk ($G=T$, Kamu harcamaları = Vergiler) olmalıdır. Bütçe açık veya fazla veremez.
- **Ekonomik denge görünmez el (tam rekabet) yoluyla otomatik olarak gerçekleşir:** Ekonomi daima tam istihdam denge noktasındadır. Say (Mah-

reçler) Kanunu gereğince her arz kendi talebini doğurur, ekonomide talep yönlü sorun yoktur. Ekonomide eksik istihdam veya aşırı istihdam olamaz.

- **Tam dışlama (crowding out) etkisi vardır:** Yani devletin borçlanma yoluyla finanse ettiği kamu harcamaları toplam talep düzeyini hiç artıramaz, çünkü ekonomi daima tam istihdam denge düzeyindedir. Kamu harcamalarındaki bir artış, piyasa faizlerini artırarak özel yatırımlarda aynı miktarda bir azalışa yol açar. Dolayısıyla toplam talep miktarı değişmez, sadece toplam talebin bileşeni, kompozisyonu değişir, yani kamu harcamaları artar, özel harcamalar düşer. Dolayısıyla maliye politikası gelir, istihdam ve üretim düzeyini artırmaz.
- **Özel kesim kamu kesiminden daha verimlidir:** Devlet kaynakları israf eden iyi bir tüketicidir. Devlet ekonomiden aldığı kaynakları tüketir, üretime geri döndürmez.
- **Borçlanma olağanüstü bir kamu gelirdir:** Borçlanma sadece yatırımlar, savaşlar, doğal afetler gibi olağanüstü harcamaların finansmanı için kullanılabilir. Devlet yatırım harcamalarını da gelecekteki getirisi nedeniyle borçlanma ile finanse edebilir. Cari harcamalarını ise vergiyle finanse etmelidir.
- **Tarafsız, nötr maliyeyi savunur:** Bütçe, kamu harcamaları ve vergiler nötr, tarafsız olmalıdır. Yani iktisadi birimlerin kararlarını etkilemeye yönelik olmamalıdır. Kamu harcamaları sadece kamusal hizmetler için olmalı, **vergiler sadece fiskal amaçla (kamu harcamalarını finanse etmek için) toplanmalı**, bütçe denk olmalıdır.
- **Devlet geleneksel hizmetleri üretir:** Devlet savunma, adalet, iç güvenlik ve diplomasi gibi geleneksel hizmetleri üretmelidir Devlet ekonomiye müdahale etmemelidir: Ekonomi görünmez el nedeniyle kediliğinden dengesindedir. Devletin ekonomiye müdahalesi ekonomik denkleği bozar. Bu nedenle devletin ekonomik alanda görevi yoktur.

Cevap: C

2025 İdari Hakimlik (Orijinal Soru)

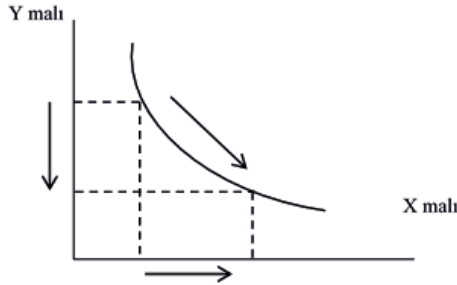
1. Tüketici tercihleriyle ilgili aşağıdaki varsayımlardan hangisi farksızlık eğrilerinin negatif eğimli olmasına neden olur?

- A) Tercihlerin tamlığı
- B) Tercihlerin doymazlığı
- C) Tercihlerin sürekliliği
- D) Tercihlerin geçişliliği
- E) Tercihlerin kesinlikle içbükeyliği

Çözüm: Tüketici tercihlerine ilişkin 5 varsayım şöyle sıralanabilir;

1. **Tercihlerin bütünlüğü;** A ve B gibi iki malla karşılaşan bir tüketici, ya A - B'ye veya B - A'ya tercih eder. Ya da hiç tercih yapmaz. Kayıtsız kalır.
2. **Tercihlerin geçişliliği;** A'yı B'ye; B'yi C'ye tercih ediyorsa A'yı C'ye tercih eder.
3. **Tercihlerin doymazlığı;** Tüketici A ve B mal sepetleriyle karşılaştığında hangi sepette daha çok mal varsa onu seçer. Bu durum aynı zamanda farksızlık eğrisinin negatif eğimli çizilmesine sebep olur.
4. **Tercihlerin sürekliliği;** tercihlerin kısa dönemde değişmemesi. Tüketici A ve B malı ile karşılaştığında, tercihini bir kez açıkladığında, bu tercihlerini kısa dönemde değiştirmez.

Tercihlerin Kesin Dışbükeyliği: Tüketici A ve B gibi iki sepet arasında kayıtsız ise bu iki sepetin ağırlıklı ortalamasında oluşan bir C sepetini her iki mal sepetine de tercih eder.

Eş fayda eğrisi olarak da ifade edilen farksızlık eğrisi, tüketicinin aynı haz düzeyini sağlayan mal bileşimlerini gösterir.

Bu eğrilerin genellikle negatif eğimli çizilmesinin nedeni, tüketicinin bir maldan daha fazla tükettiğinde, aynı haz düzeyini koruyabilmesi için diğer maldan vazgeçmesi gerekesidir.

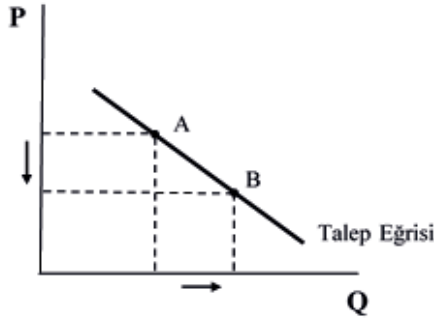
Bu durum "doyumsuzluk (çokluk tercih edilirlilik)" varsayımından kaynaklanır. **Cevap: B**

2025 İdari Hakimlik (Orijinal Soru)

2. Aşağıdakilerden hangisinde meydana gelen bir değişim, malın talep eğrisinin konumunu etkilemez?

- A) Malın kendi fiyatında
- B) İkame malın fiyatında
- C) Tamamlayıcı malın fiyatında
- D) Tüketici gelirinde
- E) Tüketicinin zevk ve tercihlerinde

Çözüm:

Talep Eğrisi'ni sağa kaydıran unsurlar şunlardır...

- Tüketicinin gelirinin artması (normal ve üstün mallar için geçerlidir)
- Tüketicinin gelirinin düşmesi (düşük mallar için geçerlidir)
- İkame malların fiyatlarının artması
- Tamamlayıcı malların fiyatlarının düşmesi
- Zevk ve tercihlerin malın lehine değişmesi
- Malın fiyatının yükseleceği yönünde bir beklenti oluşması
- Gelirde bir artış beklentisi oluşması (normal ve üstün mallar için geçerlidir)
- Gelirde bir azalış beklentisi oluşması (düşük mallar için geçerlidir)

Not: Verilen maddelerin tersi durumlarda talep eğrisi sola kayar.

Malın fiyatındaki değişim ise grafikte de görüldüğü üzere talep eğrisinin konumunu etkilemez, sadece eğri üzerinde bir hareket oluşur. **Cevap: A**

2025 İdari Hakimlik (Orijinal Soru)

3. Keynesyen Model'e göre devletin olduğu kapalı bir ekonomide sızıntılar aşağıdakilerden hangisiyle ifade edilir? (C: özel tüketim harcamalarını, I: özel yatırım harcamalarını, S: Tasarrufları, TA: vergileri göstermektedir.)

- A) I + G
B) S + I
C) C + S
D) S + TA
E) I + TA

Çözüm: Sızıntılar, toplam harcamaların otonom bileşenlerini düşüren kavramlardır. Gelir-harcama akımından gerçekleşen üç tür sızıntıdan söz etmek mümkündür: Tasarruflar, vergiler ve ithalat

- Tasarrufları gelirin harcanmayan kısmı olarak tanımladımıza göre, hanehalkları ne kadar çok tasarruf ederlerse o kadar az harcama yapacaklardır. Bir diğer deyişle otonom tasarruflarda meydana gelecek bir artış otonom tüketim harcamalarında bir düşüş anlamına gelmektedir. Bu da denge GSMH veya gelir düzeyinin azalmasına neden olur.
- Gelir-harcama akımından meydana gelebilecek bir diğer sızıntı vergilerdir. Vergiler tüketim harcamalarındaki zorunlu düşüşlerdir. Bir diğer deyişle vergiler, devletin hane halklarından kendisine transfer ettiği geliri ifade etmektedir. Dolayısıyla devletin aldığı bu vergiler ne kadar yüksek olursa otonom tüketim harcamaları da o derece düşük olacaktır. Toplam harcamaların otonom bileşenlerinden birisi olan otonom tüketimdeki bu azalma da denge GSMH düzeyinin azalmasına neden olur.
- İthalat, yabancılar tarafından üretilmiş mal ve hizmetlere yurtiçinde yapılan harcamaları ifade etmektedir. İthalat harcamalarının artması yurtiçinde üretilen mal ve hizmetlere yapılan harcamaların azalması ile sonuçlanır. Dolayısıyla otonom ithalat harcamalarında meydana gelecek artış net ihracatı azaltırken, toplam harcamaların otonom bileşeninde ve dolayısıyla denge GSMH düzeyinde bir düşüşle sonuçlanacaktır.

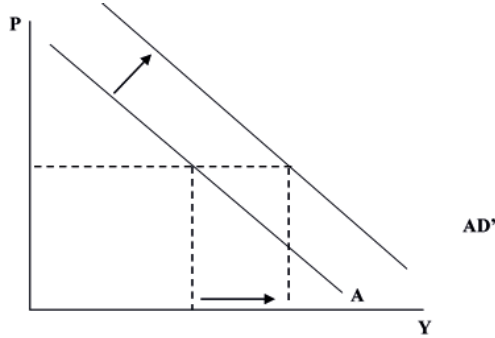
Buradan hareketle dışa kapalı bir ekonomide sızıntılar tasarruflar ile vergilerin toplamından oluşur. **Cevap: D**

2025 İdari Hakimlik (Orijinal Soru)

4. IS-LM eğrilerini kaydıran aşağıdaki değişimlerden hangisi toplam talep eğrisinde kaymaya neden olmaz?

- A) Fiyatlar genel düzeyinde artış
B) Transfer harcamalarında azalış
C) Kamu harcamalarında artış
D) Para arzında artış
E) Vergilerde azalış

Çözüm:

Toplam Talep Eğrisini Sağa Kaydıran Unsurlar

1. Genişletici para ve maliye politikaları uygulamaları
2. Otonom harcamalardaki artış
3. Olumlu Talep Şokları
4. Ülkenin ihrac mallarına olan talebin artması
5. Kredi kartı kullanımının yaygınlaşması
6. Tüketicilerin ve girişimcilerin olumlu beklentileri

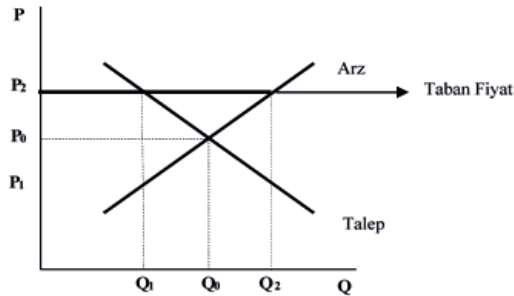
Fiyatlar genel düzeyindeki artış ya da azalır toplam talep eğrisinin konumunu değiş-tirmez, sadece eğri üzerinde hareket yaratır. **Cevap: A**

2025 İdari Yargı Ön Sınavı (Orijinal Soru)

5. Hükümetin üreticileri korumak amacıyla piyasaya müdahale ederek desteklenen ürünlerin fiyatlarının belirli bir düzeyin altına düşmesini engellemek için uyguladığı fiyatlandırma politikası aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Tavan fiyat B) Taban fiyat C) Maksimum fiyat
D) Piyasa fiyatı E) Üretici fiyatı

Çözüm:

Taban Fiyat: Bir malın fiyatına getirilen alt limittir. Piyasada oluşan fiyatı düşük bulan otoritenin fiyatı, denge fiyatının üstüne çekmesi ile ortaya çıkar. Taban fiyat uygulamasının en tipik örneği, "asgari ücret" tir. Fındık ve çay fiyatlarının devlet tarafından belirlenmesi de taban fiyata örnektir. Amaç, üreticiyi korumaktır. Taban fiyat uygulaması sonucunda arz, talebe göre artar ve bir "arz fazlası" oluşur.

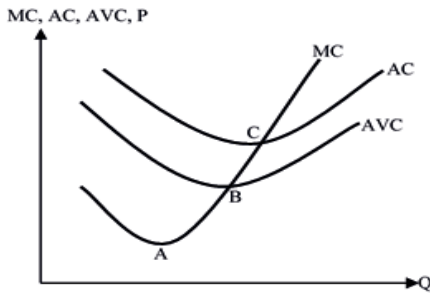
Cevap:B

2025 İdari Yargı Ön Sınavı (Orijinal Soru)

6. Ortalama değişken maliyet eğrisi (AVC) ve marjinal maliyet (MC) eğrisiyle ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

- A) Ortalama değişken maliyet eğrisi azalırken marjinal maliyet eğrisiyle kesişir.
- B) Ortalama değişken maliyet eğrisi artarken marjinal maliyet eğrisiyle kesişir.
- C) Ortalama değişken maliyet eğrisi maksimum noktasında marjinal maliyet eğrisiyle kesişir.
- D) Ortalama değişken maliyet eğrisi minimum noktasında marjinal maliyet eğrisiyle kesişir.
- E) Ortalama değişken maliyet eğrisiyle marjinal maliyet eğrisi hiçbir zaman kesişmez.

Çözüm: Aşağıdaki grafiklerden de görüleceği üzere, marjinal maliyet eğrisi hem ortalama maliyet eğrisini (AC) hem de ortalama değişken maliyet eğrisini (AVC) min olduğu noktalarda keser.

Cevap: D

2025 İdari Yargı Ön Sınavı (Orijinal Soru)

7. İktisadi bir işletmenin kullandığı girdilerle yarattığı çıktı arasındaki fiziki ilişkileri gösteren matematiksel ifade aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Fayda fonksiyonu
- B) Maliyet fonksiyonu
- C) Değer fonksiyonu
- D) Üretim fonksiyonu
- E) Kâr fonksiyonu

Çözüm: Üretim fonksiyonu, teknoloji veri iken her bir spesifik girdi bileşeni için firmanın üretebileceği maksimum çıktı düzeyini gösteren matematiksel ifadedir. Üretim fonksiyonu, üretim faktörleri bileşimi ile elde edilen üretim miktarı arasındaki ilişkileri inceleyen bir fonksiyondur. Bu fonksiyon basitçe;

$Q = f(K, L, N)$ şeklinde yazılabilir. Burada;

Q = üretim miktarı

K = sermaye miktarı

L = emek miktarı olarak ifade edilir.

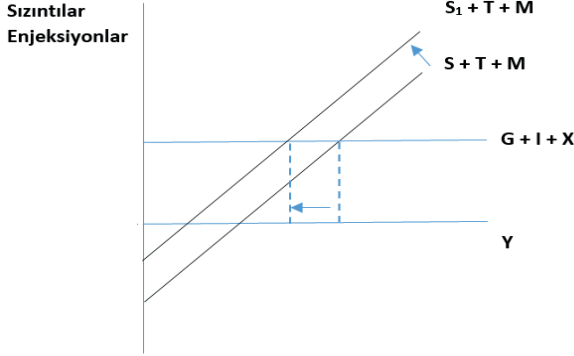
Cevap: D

2025 İdari Yargı Ön Sınavı (Orijinal Soru)

8. Keynesyen Model'e göre herkesin tasarruf yapmak istemesi hâlinde tüketim ve buna bağlı toplam planlanan harcamaların azalması bunun da GS-YİH'yi azaltması olgusu aşağıdakilerden hangisiyle adlandırılır?

- A) Yatırım paradoksu
- B) Tüketim paradoksu
- C) Tasarruf paradoksu
- D) Giffen paradoksu
- E) Çarpan paradoksu

Çözüm: Tasarruf paradoksu, gelir düzeyindeki değişmelerin yatırımları etkilediği bir ekonomide, bireylerin belirli bir gelir düzeyinde topluca daha fazla tasarrufla bulunmak istemelerinin sonucunda, denge gelir düzeyi ve toplam tasarrufları azaltıcı bir sonuç doğurmasıdır. Buna göre, tasarrufların artması tüketim harcamalarını azaltır, bu durum yatırımcıların gelir düzeyini düşürür, düşük gelir düzeyi daha az yatırıma, bu da daha az gelire, dolayısıyla da daha az tasarruf potansiyeline yol açacaktır. Tasarruf paradoksu bireysel düzeyde doğru olan bir şeyin toplumsal düzeyde doğru olmayabileceğinin bir örneğidir. Diğer bir ifade ile bir terkip hatasıdır.

Cevap: C

2025 İdari Yargı Ön Sınavı (Orijinal Soru)

9.

- I. Gelir yöntemi
- II. Tasarruf yöntemi
- III. Harcama yöntemi

Yukarıdakilerden hangileri GSYİH'nin ölçülmesinde kullanılır?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız III
- C) I ve II
- D) I ve III
- E) I, II ve III

Çözüm: GSYH'nin hesaplanmasında (ölçülmesinde) temelde 3 yöntem kullanılır. Bunlar;

1. Harcama Yöntemi: Ekonomik karar birimlerinin cari dönemde yaptığı harcamaların toplanması ile GSYH elde edilir.

$$GSYH=Y=C+I+G+(X-M)$$

C: Bir ekonomide bir yıl içinde yapılan toplam tüketim harcamaları.

I: Bir ekonomide bir yıl içinde yapılan toplam yatırım harcamaları.

G: Bir ekonomide bir yıl içinde yapılan toplam hükümet alımları.

X-M: Bir ekonomide bir yıl içinde yapılan toplam Net İhracat (İhracat-İthalat)

Gelir Yöntemi: Nihai mal ve hizmetleri üretirken üretim faktörleri tarafından elde edilen gelirleri (ücret, rant, faiz ve kârlar) ölçen GSYİH hesaplama metodudur. Burada emek, toprak, sermaye, girişimcilik olarak sıralanan üretim faktörlerinin ellerine geçen ücret, rant, kâr ve faiz gelirleri toplanır. Bir diğer ifade ile, GSYİH'nın gelir

yaklaşımı ile hesaplanması bir ekonomide ekonomik faaliyetler sonucu elde edilen gelirlerin toplanması suretiyle olur.

$GSYİH = \text{Ücret} + \text{Kâr} + \text{Faiz} + \text{Rant} + \text{Amortisman} + \text{Dolaylı Vergiler} - \text{Sübvansiyonlar}$

2. Üretim Yöntemi: GSYİH'nın Üretim Yöntemi ile hesaplanması, ekonomide üretilmiş nihai mal ve hizmetlerin piyasa değerlerinin toplanması suretiyle yapılır. Bu hesaplamada ara mal olarak kullanılan mal ve hizmetler hesaplama dahil edilmez, yaratılan katma değer dahil edilir. Katma değer bir malın piyasa değeri ile bu malın üretim sürecinde kullanılan girdilerin değeri arasındaki farktır. Katma değer, bir malın üretiminin her bir aşamasında o malın değerine yapılan ilavedir. Üretim yönteminde GSYİH, her bir sektörde veya alt sektörde üretilen nihai mal ve hizmetlerin piyasa fiyatları cinsinden değerleri alınıp toplanır.

Cevap: D

2025 İdari Yargı Ön Sınavı (Orijinal Soru)

10. Likidite tuzağı durumunda genişletici maliye politikasının etkileri için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Faiz oranında ki artış, yatırımları düşürür.
- B) Çarpan etkisi tamdır.
- C) Denge gelir düzeyi düşer.
- D) Para arzı sabit olduğu için enflasyon düşer.
- E) Faiz oranlarındaki yükseliş, para talebini düşürür.

Çözüm: Likidite tuzağı durumunda;

- Faiz oranı çok düşüktür (neredeyse sıfır).
- Para talebi sonsuz esneklik.
- Merkez bankasının para arzını artırması faizi daha fazla düşüremez.
- Para politikası etkisizdir.

Bu ortamda ekonomiyi canlandırabilecek temel araç maliye politikasıdır.

Genişletici uygulanması gereken maliye politikası kamu harcamalarını arttırıp vergileri düşürdüğünden ekonomide dışlama etkisi yaratmadan bir canlanma yaratır. Bu durumda çarpan etkisi tam işler. Çünkü, faiz yükselmediği için özel sektör yatırımları dışlanmaz, kamu harcamaları artışı bire bir genişletici etki yaratır (IS eğrisi sağa kayar) böylece çarpan mekanizması tam işler.

Cevap: B